

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад було здійснено за підтримки Трастового фонду з прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не накладає правових зобов'язань на Суд. Для більш детальної інформації, прохання ознайомитись із положенням про авторські права в кінці цього документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційна довідка про судову практику ЄСПЛ № 128

Березень 2010 року

Карсон та інші (Carson et autres) проти Об'єднаного Королівства - 42184/05

Ухвала 16.3.2010[ВП]

Стаття 14

Дискримінація

Відсутність права на індексацію пенсій для пенсіонерів, що живуть в країнах, які не уклали угоду про взаємність із Об'єднаним Королівством: *відсутність порушення*

Стосовно фактів - Справа стосується нібито дискримінаційного характеру правил, які регулюють право на індексацію пенсійних виплат, які здійснюються британською державою, за якими ця норма застосовується лише на користь громадян, що живуть в Об'єднаному Королівстві або в країні, яка уклала з цією державою угоду про взаємність, де передбачена така індексація. Пенсіонери-експатріанти, які живуть в інших країнах, де індексація не застосовується, отримують від британської держави базову пенсію, розмір якої зафіксований на рівні, якого було досягнуто на момент їхнього виїзду з Британського Королівства. Тринадцять заявників, які провели більшу частину активного життя в Об'єднаному Королівстві, де вони робили повні внески до національної страхової системи, перш ніж емігрувати чи повернутись до Південної Африки, Австралії чи Канади - країн, які не пов'язані з Об'єднаним Королівством угодою про взаємність, через що розмір їхніх пенсій був зафіксований на рівні, якого було досягнуто на день їхнього виїзду з країни. Вважаючи, що відсутність індексації її пенсії являла собою необгрунтовану відмінність в ставленні щодо неї, перша заявниця звернулась з

проханням про судову перевірку рішення, згідно якого їй було відмовлено в індексації пенсії. В задоволенні прохання їй було відмовлено в 2002 році, а згодом, в 2005 році, так само Палатою лордів, яка розглянула її апеляційну заяву і ухвалила рішення в останній інстанції, зокрема, на тій підставі, що ситуація заявниці не була аналогічною чи подібною до ситуації пенсіонера, що живе в Об'єднаному Королівстві чи в іншій країні, де індексація застосовується в силу двосторонньої угоди про взаємність.

Ухвалою від 4 листопада 2008 року (див. Інформаційну довідку №113), одна з палат Суду дійшла висновку, шістьма голосами проти одного, що не мало місця порушення статті 14 Конвенції в поєднанні зі статтею 1 Протоколу №1.

Стосовно права - Стаття 14 Конвенції в поєднанні зі статтею 1 Протоколу №1

а) *Поле застосування* - Велика Палата поділяє висновок палати, згідно якого скарги заявниці відносяться до поля дії цих двох положень Конвенції. По-перше, не підлягає оскарженню той факт, що, відтоді як держава, як в цій конкретній справі, приймає законодавчі акти, які передбачають автоматичне нарахування соціальної виплати, ці законодавчі акти мусять розглядатися як такі, що породжують майновий інтерес, який потрапляє до поля дії статті 1 Протоколу №1 стосовно осіб, які вдовольняють її критеріям. По-друге, якщо тільки відмінності, які ґрунтуються на персональній характеристиці ("ситуації") можуть набирати дискримінаційного характеру в рамках статті 14, перелік характеристик, які містить це положення, має індикативний, а не обмежувальний характер, а вислів "будь-яка інша ситуація" отримує широку інтерпретацію в судовій практиці Страсбургу. Звідси витікає, що місце проживання особи розглядається в рамках статті 14 як один з аспектів її особистої ситуації.

б) *Аналогічна ситуація* - Основна теза заявників, згідно якої той факт, що вони працювали в Об'єднаному Королівстві і здійснювали обов'язкові відрахування до британської національної страхової системи, ставить їх у ситуацію, яка є аналогічною до ситуації пенсіонерів, які отримують індексацію, є хибною. На відміну від премій, які збираються приватними страхувальниками і спрямовуються на наповнення окремого фонду, знаходячись в прямій кореляції з виплатами, на які з часом розраховують застраховані, відрахування до національної страхової системи не призначені виключно для виплат пенсій. Навпаки, вони є лише одним серед інших джерелом доходів, які служать для фінансування цілого спектру соціальних виплат. При потребі, каса національного страхування може отримувати додаткові фінансування, які формуються за рахунок звичайних податкових зборів, які сплачують особи, що проживають в Об'єднаному Королівстві, в тому числі пенсіонери. Враховуючи різноманітність джерел фінансування виплат по соціальному захисту населення, а також взаємозалежність останніх із податковим законодавством, було б недоречним виокремлювати відрахування до національної страхової системи і розглядати їх як достатній мотив для того, аби прирівняти ситуацію пенсіонерів, пенсія яких підлягає індексації, до ситуації пенсіонерів, на яких, подібно заявникам, не поширюється дія цього механізму.

Крім того, стосовно порівняння із пенсіонерами, що живуть в Об'єднаному Королівстві, варто нагадати, що система соціального захисту набуває суто національного характеру і має на меті відповідати в першу чергу потребам пенсіонерів, що живуть в цій країні. За таких умов, важко проводити повноцінне порівняння з ситуацією пенсіонерів, які живуть за кордоном, з огляду на численні розбіжності соціально-економічного характеру - рівня інфляції, вартості життя, процентних ставок, динаміки економічного зростання, обмінного курсу та заходів соціального та фіскального спрямування - які здатні впливати на відносну вартість пенсії в тій чи іншій країні. Національні судові органи відзначили, що застосування механізму індексації стосовно всіх пенсіонерів безвідносно до місця їх проживання неминуче призвело би до непередбачуваних наслідків, в той час як, на відміну від британських резидентів, експатріанти не роблять внесків у функціонування економіки Об'єднаного Королівства шляхом сплати податків, за рахунок яких можуть компенсуватись можливі підвищення їхніх пенсій.

Суд вважає, що ситуація заявників не може, так само, бути порівняна із ситуацією пенсіонерів, які живуть у країнах, що уклали з Об'єднаним Королівством двосторонні угоди, де передбачена індексація. Відмінність, що має місце у ставленні до таких пенсіонерів, з одного боку, та пенсіонерів, що живуть у третіх країнах, з іншого боку, є наслідком саме таких угод, які було укладено з огляду на те, що британська влада вважала їх такими, що відповідають інтересам Об'єднаного Королівства. Рішення двох країн укласти угоду про взаємність в питаннях соціального захисту населення залежить від оцінки кожною з них своїх інтересів, а також від низки інших факторів, таких як кількість відповідних мігрантів та виплати, що передбачені системою соціального захисту іншої країни, але також і питання щодо того, до якої міри взаємність є можливою та в якій мірі переваги, які очікуються від укладання такої угоди, переважають над додатковими витратами, що пов'язані із підготовкою та виконанням такої угоди для кожної з сторін. Масштаб фінансових трансферів, пов'язаних з угодою про взаємність, залежить від рівня соціальних виплат в кожній з держав-підписантів та обсягу міграційних потоків між двома відповідними територіями. За цих умов, неминучими є розбіжності між ситуаціями, що існують в кожній із країн, залежно від того, чи була підписана угода чи ні, а також від положень, які передбачені в тексті останньої. Було б надзвичайним, якби укладення двосторонньої угоди в сфері соціального захисту населення мало би наслідком зобов'язання для держав-підписантів поширювати дію передбачених угодою механізмів на всіх осіб, що живуть в третіх країнах. За такої ситуації постраждало би саме право та інтерес держав до укладання угод про взаємність.

Підсумовуючи, ситуація заявників не є порівняною із ситуацією пенсіонерів, що живуть на британській території або в країнах, які уклали подібні угоди.

Висновок: відсутність порушення (одинадцять голосів проти шести).

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини
Укладене канцелярією, це резюме не накладає правових зобов'язань на Суд.

Натисніть тут для доступу до [Інформаційних довідок про судову практику](#)

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є французька та англійська. Цей переклад було здійснено за підтримки Трастового фонду з прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не накладає правових зобов'язань на Суд, який не несе будь-якої відповідальності за його якість. Його можна завантажити з HUDOC, бази даних про судову практику Європейського суду з прав людини (<http://hudoc.echr.coe.int>), або з будь-якої бази даних, до якої його було надано HUDOC. Його може бути відтворено в некомерційних цілях за умови повного цитування назви справи та вищенаведеного положення про авторські права, а також посилання на Трастовий фонд з прав людини. Про будь-яке використання всього чи частини цього перекладу в комерційних цілях має бути повідомлено за електронною адресою publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court for Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour Européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été réalisée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.